

**Nacionalni centar za vanjsko
vrednovanje obrazovanja**

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPUTI

FILOZOFIJA

Ispitna knjižica 2

Filozofija

123456-99-99

Prazna Stranica

99

UPUTE

Pozorno slijedite sve upute.

Ne okrećite stranicu i ne pišite esej dok to ne odobri dežurni nastavnik.

Nalijepite identifikacijsku naljepnicu na sve ispitne materijale koje ste dobili u omotnici.

Ispit traje 150 minuta bez prekida.

U ovoj se ispitnoj knjižici od Vas očekuje da napišete esej slijedeći priloženu uputu.

Možete pisati po priloženome listu za koncept, a na kraju obvezno prepišite na list za čistopis.

Na listu za čistopis pišite isključivo plavom ili crnom kemijskom olovkom.

Tijekom pisanja eseja dopušteno je rabiti kemijsku olovku plave ili crne boje.

Pišite jasno i čitljivo. Nečitki eseji bodovat će se s nula (0) bodova.

Želimo Vam puno uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 12 stranica, od toga 3 prazne.

Filozofija

Esej

123456-99-99

Zadatak esejskoga tipa

Usporedite ova dva teksta i napišite esej na temu: **Usporedba Platonove i Aristotelove ontologije**

Tekst 1

– Dakle, mili Glaukone – rekoh ja – tu cijelu sliku treba nadovezati na pređašnje prikazivanje pa ispoređivati svijet, što se preko vida ukazuje, sa stanom u tamnici; svjetlo ognja u njoj s djelovanjem sunca; a ako uspon gore i gledanje predmetâ tamo gore uzimaš kao uzlazak duše u misaoni kraj, ne ćeš promašiti ono čemu se nadam, kad već to želiš čuti, a bog zna, da li je moje mišljenje upravo istinito. Meni se dakle kao ispravno čini, da je u svijetu spoznaje ideja dobrote zadnja i da je se jedva može vidjeti. Ali kad se ugleda, treba zaključivati, da je ona uzrok svemu, što je ispravno i lijepo u svijetu; u vidljivom svijetu rađa svjetlo i gospodara njegova, a u misaonom svijetu sama kao gospodar daje istinu i um; zatim mi se čini, da nju treba vidjeti onaj, koji želi razumno raditi bilo u posebničkom bilo u javnom životu.

Tekst 2

Sad je bjelodano kako valja steći znanost o prvotnim uzrocima (jer kažemo kako znamo kakvu pojedinost kad mislimo da spoznajemo njezin prvotni uzrok), a govori se o četiri vrste uzroka, od kojih je – kažemo – jedan bivstvo i bît (jer *zašto* napokon se svodi na pojam stvari, dok je prvotno *zašto* uzrok i počelo), drugi je uzrok tvar i podmet, treći je počelo kretanja, a četvrti je njemu oprečan uzrok, naime: ‘poradi čega’ i Dobro (jer to je svrha svega nastajanja i kretanja). A iako smo o tome dostatno istraživali u knjigama *O prirodi*, ipak se pomozimo i onima koji su prije nas razlagali o bićima i umovali o istini. Jer bjelodano je kako i tî govore o nekim počelima i uzrocima. Stoga će biti probitačno sadašnjem istraživanju obazrijeti se i na njih. Naime, tako ćemo otkriti kakav drugi rod uzroka ili se pak više pouzdati u ove sada spomenute.

01

Filozofija

Esej

123456-99-99

U eseju odredite i problematizirajte ove pojmove: bit, bitak, biće, počelo, istina, um, supstancija, uzrok, nastanje, ideja (od deset ponuđenih birate samo šest koji se budaju).

Smjernice za pisanje eseja

1. Usporedite Platonovo i Aristotelovo određenje bitka.
2. Usporedite pojam bića kroz Platonovu teoriju o idejama i Aristotelovu teoriju o uzrocima.
3. Pronadite u tekstu i objasnite sličnosti i razlike između Platonova učenja o idejama i Aristotelove „znanosti o prvotnim uzrocima”.
4. Usporedite sličnosti i razlike Platonova hijerarhijskoga sustava ideja i Aristotelova teologijskoga sustava.
5. Izvedite iz navedenih tekstova Platonov i Aristotelov odnos spram istine.

Izvođenje teza u eseju potkrijepite nekim od predloženih primjera.

Kojim primjerima Platon objašnjava svijet ideja?

Koji su filozofi, prema Vašem mišljenju, utjecali na filozofiju Platona ili Aristotela?

01

Filozofija

List za čistopis

123456-99-99

Ovim prostorom koristi se ocjenjivač. Molimo Vas, nemojte u njega ništa upisivati.

Filozofija

List za čistopis

123456-99-99

Ovim prostorom koristi se ocjenjivač. Molimo Vas, nemojte u njega ništa upisivati.

03

Filozofija

List za čistopis

123456-99-99

Ovim prostorom korist
se ocjenjivač. Molimo
Vas, nemojte u njega
ništa upisivati.

Filozofija

List za čistopis

123456-99-99

Ovim prostorom koristi se ocjenjivač. Molimo Vas, nemojte u njega ništa upisivati.

03

Filozofija

List za ocjenjivače

123456-99-99

NCVVO
Nacionalni centar za vanjsko
vrednovanje obrazovanja

ISPIT PROBNE DRŽAVNE MATURE

travanj, 2009.

Filozofija
ESEJ

123457890

Učenikova identifikacijska naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPUTI!

F
I
L
O

List za ocjenjivače

PRAZAN LIST

1. Pojmovi	1.	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐
	2.	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐
	3.	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐
	4.	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐
	5.	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐
	6.	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐
2. Argumentacija	1.	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐
	2.	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐
	3.	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐
	4.	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐
	5.	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐
	3. Primjerenoš primjera	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐
4. Kompozicija	1. Postavljanje problema	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐
	2. Razradba problema	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐
	3. Zaključak	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐
5. Uporaba jezika	1. Konstrukcija rečenica	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐
	2. Stručni nazivi	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐
	3. Osobna imena	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

Identifikacija
ocjenjivača

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

X B X D
E F G H
1 2 3 X

NE FOTOKOPIRATI
OBRAZAC SE ČITA OPTIČKI

NE PISATI PREKO
POLJA ZA ODGOVORE

Označavati ovako:

F I L O

Filozofija

123456-99-99

Prazna Stranica

99

Filozofija

123456-99-99

Prazna Stranica

99